

Schoolondersteuningsprofiel De Piloot

Toelichting

Met de invoering van Passend Onderwijs hebben alle scholen in Nederland hun visie op onderwijs en ondersteuning op schoolniveau opnieuw vastgesteld. In dit schoolondersteuningsprofiel staan uitgangspunten die aansluiten bij de onderwijsbehoeften van kinderen.

Op elke school en in elke groep maken de onderlinge verschillen tussen kinderen deel uit van de dagelijkse onderwijspraktijk, zowel pedagogisch als didactisch. Daarnaast zijn er ook kinderen met specifieke onderwijsbehoeften, die hun weg in ons onderwijs vinden. Hierbij geven we aan wat de (on)mogelijkheden van de school zijn (waar liggen de grenzen), wat we dus wel en niet kunnen bieden. Dit alles gebaseerd op de missie en visie van de school. Met dit ondersteuningsprofiel in de hand is het onderwijs aan kinderen tussen 4 en 12 jaar op onze scholen kwalitatief gewaarborgd, met de opmerking dat onderwijs onlosmakelijk verbonden is met veranderingen.

Daarom zal dit profiel jaarlijks moeten worden geconcretiseerd:

- Zijn de juiste mensen en middelen voor handen om uitvoering te kunnen geven aan de uitgangspunten van kwalitatief goed onderwijs, waarin plaats is voor elk kind?
- Wat zijn daarvan de consequenties en welke acties moeten daarin door wie worden ondernomen?

In dit profiel staan 2 belangrijke zaken centraal:

1. De onderwijsbehoeften worden op de kinderen afgestemd en komen op die manier “naar hen toe”: in elke wijk in Rotterdam zijn daartoe de mogelijkheden op de scholen gecreëerd;
2. De rol van ouders wordt uiterst serieus genomen en speelt daardoor een belangrijke rol in het geheel.

Inhoud

1. Inleiding.....	3
2. Algemene schoolinformatie.....	5
2.1 Contactgegevens	5
2.2 Onderwijsvisie/schoolconcept	5
2.3 Kengetallen leerling populatie	7
3. Basisondersteuning.....	8
3.1 Basiskwaliteit.....	8
3.2 Interventies	8
3.3 Onderwijsondersteuningsstructuur	9
3.4 Planmatig werken.....	9
4. Extra ondersteuning: onderwijsarrangementen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften	11
4.1 Deskundigheid	11
4.2 Voorzieningen	11
4.3 Aandacht en tijd	13
4.4 Gebouw	14
4.5 Samenwerking met partners.....	14
5. Grenzen aan de mogelijkheden van ons onderwijs.....	16
6. Ambities	16
7. Wat de school voor anderen in het SWV kan en wil betekenen in het kader van passend onderwijs	16
8. Samenvattende conclusies	17
Bijlage1	18

1. Inleiding

In het kader van de wet passend onderwijs is Nederland verdeeld in een aantal regio's. Binnen elke regio hebben de gezamenlijke besturen de plicht om te zorgen voor een dekkend aanbod aan onderwijs voor alle kinderen. De schoolbesturen zijn hiertoe vertegenwoordigd in het bestuur van het Samenwerkingsverband (SWV) Passend Primair Onderwijs Rotterdam (PPO R'dam) in de regio. Binnen deze regio dient elke school een schoolondersteuningsprofiel op te stellen, waarin staat aangegeven op welke wijze de school invulling geeft aan het bieden van passend onderwijs. Tevens geeft de school aan waar haar grenzen liggen en wat de ambities zijn als het gaat om voor zoveel mogelijk kinderen onderwijs te bieden dat past bij hun onderwijsbehoeften. Samengevat geeft het schoolondersteuningsprofiel een antwoord op de volgende vragen:

- Wat kunnen we realiseren met ons huidige team?
- Wat kunnen we realiseren met ondersteuning van externen?
- Wat willen we op termijn kunnen bieden, waarop gaan we ons ontwikkelen?
- Voor welke onderwijsbehoeften verwijzen we naar een andere instantie?
- Waarmee kunnen we andere scholen binnen het SWV helpen?

Doelstelling van het schoolondersteuningsprofiel vanuit het referentiekader passend onderwijs:

Het vinden van antwoorden op drie kernvragen:

1. In welke mate is de school op dit moment in staat passend onderwijs te verzorgen?
 - a. Voor welke kinderen is er al een passend aanbod?
 - b. Voor welke kinderen hebben we een passend aanbod met behulp van externe partners?
 - c. Voor welke kinderen kunnen we geen passend aanbod realiseren?
2. In welke richting wil de school zich ontwikkelen?
 - a. Welke expertise hebben we nu al in huis?
 - b. Voor welke kinderen wordt in de komende periode een aanbod ontwikkeld wat er nu nog niet in voldoende mate is?
3. Hoe kan op het niveau van het SWV het profiel benut worden bij het gesprek over de inrichting van de bovenschoolse zorg en de verdeling van de ondersteuningsmiddelen?

De antwoorden op vraag 1 en 2 kunnen de school helpen om richting te geven aan het onderwijs- en ondersteuningsbeleid in de planperiode 2012-2016. In het profiel is immers beschreven hoe het onderwijs en de zorg nu vorm hebben gekregen en waar ontwikkelambities liggen om deze verder te verbreden en te verdiepen. U vindt de beschrijving van het huidige onderwijs en ondersteuningsaanbod in de paragraaf basisondersteuning. De voorgenomen ontwikkelingen van de school zijn verwoord in de paragraaf 'ambities'. Het antwoord op vraag 3 wordt nu nog niet gegeven in dit Schoolondersteuningsprofiel. Daarvoor dienen eerst binnen het SWV uitspraken gedaan te worden over de invulling van de verschillende niveaus van zorg.

In het kader van Passend onderwijs wordt binnen Nederland een onderscheid gemaakt tussen basis- en extra ondersteuning.

Basisondersteuning: betreft de reguliere onderwijszorg, basis- en breedtezorg, die de school zelf kan bieden.

Hierbij gaat het om de mogelijkheden die de school heeft om het onderwijsaanbod met behoud van kwaliteit aan te passen aan de verschillen in onderwijsbehoeften tussen de kinderen op school (basiszorg).

Uitgangspunt is dat deze basisondersteuning toereikend is voor leerlingen die kunnen functioneren zonder dat de eigen veiligheid of die van hun omgeving in het geding komt.

De onderwijszorg die school kan bieden mits er ondersteuning is van externe partners die samenwerken met en in de school is breedtezorg. Hierbij gaat het om de mogelijkheden die de school kan organiseren om de vereiste deskundigheid te mobiliseren, om op die manier de verantwoordelijkheid om voor alle kinderen passend onderwijs te bieden, waar te kunnen maken.

Extra ondersteuning: betreft de zorg die vorm gegeven wordt door gespecialiseerde voorzieningen binnen het SWV. Wanneer basis- en breedtezorg samen ontoereikend zijn, wordt de verantwoordelijkheid van de school overgedragen aan een andere instantie binnen het speciaal (basis-) onderwijs.

De Piloot is een school die valt onder de extra ondersteuning.

2. Algemene schoolinformatie

2.1 Contactgegevens

School	SO De Piloot
BRIN	20VT
Directeur	Mevrouw Patricia Bijloo
Adres	Nieuwe Ommoordseweg 30 3068 BT Rotterdam
Postadres	Postbus 81135 3009 GC Rotterdam
Telefoon	010-4205314
E-mail	info@depiloot.nl
Bestuur	Stichting BOOR
Samenwerkingsverband	PPO Rotterdam

2.2 Onderwijsvisie/schoolconcept

De Piloot was tot 1-8-2014 een cluster 4 school voor speciaal onderwijs voor geïndiceerde leerlingen van 3,8 jaar tot en met 18 jaar voor zorg- en onderwijsondersteuning aan leerlingen met gedrags- en psychiatrische problematieken. Vanaf 1-8-2014 is de Piloot een school voor speciaal onderwijs voor dezelfde populatie leerlingen maar waarbij voor plaatsing nu een TLV (toelaatbaarheidsverklaring) nodig is op basis waarvan de Piloot kan bepalen of er een adequaat behandelings- en onderwijsbegeleidingsaanbod kan worden gerealiseerd. De Piloot verzorgt in nauwe samenwerking met het Pedologisch Instituut (PI) van het Centrum Educatieve Dienstverlening (CED), speciaal onderwijs voor leerlingen in de kleuterleeftijd, basisschoolleeftijd en voortgezet onderwijsleeftijd. Naast de ondersteuning die het CED geeft op het gebied van diagnostiek, orthodidactiek en orthopedagogiek, biedt het CED/PI ook behandeling aan onze leerlingen en doen ze onderzoek in de school¹. Tevens hebben wij een observatievoorziening voor leerlingen die vastlopen in het basisonderwijs, Herstart op de rails Junior (bijlage 1).

Daarnaast werkt De Piloot samen met Stek Jeugdhulp ten behoeve van het geven van onderwijs aan kleuters op locaties van Stek Jeugdhulp in Rotterdam en Gouda. De Piloot is een school van het Bestuur Openbaar Onderwijs Rotterdam.

Voor de volgende leerlingen kunnen we geen passend aanbod realiseren:

- leerlingen met een psychiatrische hulpvraag die buiten de macht van het onderwijs ligt. Een leerling moet dus in staat zijn te functioneren in een groep van 12 tot 14 leerlingen en deel kunnen nemen aan het onderwijsproces,
- leerlingen met een gedrags- en of psychiatrische stoornis in combinatie met ernstig fysieke beperkingen.

Motto:

‘De Piloot brengt je verder’

¹ Indien de subsidiegelden voor behandeling aan onze leerlingen, betaald door de gemeente Rotterdam, blijven voortbestaan.

Missie:

De Piloot biedt kwalitatief, uitdagend en stimulerend onderwijs aan leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften.

Visie:

Dit betekent dat wij:

- nauwkeurig volgen, observeren en krachtig handelen,
- zorgen voor duidelijkheid in ruimte, activiteit, interactie en tijd d.m.v. onze basisaanpak vanuit de methode Wijzer Onderwijs,
- samenwerken met leerling, ouder(s) en ketenpartners,
- een veilige leeromgeving bieden waarin de leerling zich optimaal kan ontwikkelen, door adaptief onderwijs te bieden.

Werkwijze:

Door middel van nauwkeurig volgen, observeren en onderwijs geven wordt toegewerkt naar een passende situatie waarin het kind zelf, ondanks zijn beperkingen, grip krijgt op de omgeving op school en thuis. De basis wordt gelegd voor het kunnen functioneren in het vervolgonderwijs en in de samenleving. Het onderwijsaanbod, de aansturing en het bieden van veiligheid en positieve ondersteuning zijn er op gericht om vanuit de individuele leer- en ontwikkelmogelijkheden het kind een optimale ontwikkelingskans te bieden binnen het SO en het VSO. Het opdoen van succeservaringen en het ontwikkelen van een goede werkhouding staan hierbij centraal. School en ouders werken samen met inachtneming van ieders eigen deskundigheid en verantwoordelijkheid.

Alle leerlingen van De Piloot hebben hun eigen, persoonlijke problematiek. Dit vraagt van alle medewerkers een speciale basishouding:

- begrip voor het soms ongrijpbare gedrag van de leerling,
- vertrouwen hebben in een positieve ontwikkeling van ieder kind,
- positief benaderen van de leerlingen,
- kunnen variëren in didactische en pedagogische werkwijzen.

De Piloot creëert een veilige omgeving voor de leerlingen, wat mede een voorwaarde is om tot leren te komen. In de klas en school gelden de “gouden regels”, regels die iedereen nastreeft;

- we zijn rustig in de school,
- we houden de school en de spullen netjes,
- we lossen problemen samen op,
- we hebben respect voor elkaar.

Basisaanpak:

In samenwerking met het Pedologisch Instituut is de afgelopen jaren de aanpak “Wijzer Onderwijs” ontwikkeld, een aanpak die speciaal gericht is op begeleiding van onze leerlingen. Binnen De Piloot wordt deze aanpak als uitgangspunt gebruikt bij het beschrijven van het onderwijsleerklimaat van elke groep in het groepshandelingsplan.

Begrippen die u hierbij steeds weer zult tegenkomen zijn;

veiligheid
acceptatie
verduidelijking
voorspelbaarheid en structuur.

Eén van de basisvoorwaarden voor elke leerling om zich te kunnen ontwikkelen is een gevoel van veiligheid. Door hun complexe problematiek hebben veel kinderen dit gevoel van veiligheid verloren. De Piloot realiseert een klimaat waarin angsten en onzekerheden bij kinderen zoveel mogelijk worden overwonnen, waarbinnen een klimaat van veiligheid en acceptatie ontstaat, kinderen (weer) durven nieuwsgierig te zijn en de wereld te onderzoeken en leren om op positieve wijze contacten met anderen aan te gaan. Bewust streven we het opdoen van succeservaringen na. De ontwikkeling van sociale vaardigheden is een vast onderdeel van het programma. Acceptatie van het kind en begrip van de manier waarop een stoornis zich kan uiten, blijkt uit de manier waarop we de leerlingen benaderen en hen helpen zich te ontwikkelen. Structuur bieden wil zeggen: voorspelbaar zijn, betekenis verlenen, dingen duidelijk maken. Duidelijkheid wordt geboden door de rustige inrichting van de lokalen, door de manier waarop de leerkracht de activiteiten aanbiedt, de manier waarop leerkrachten spreken met en over de kinderen, de voorspelbaarheid in het consequente gedrag van de groepsleiding, etc. Deze voorspelbaarheid leidt er toe dat kinderen zich veilig voelen.

En wie zich veilig voelt, stelt zich open op en kan zich ontwikkelen.

Uitstroomprofielen:

praktijkonderwijs, VMBO, HAVO en VWO.

Zorg en onderwijs worden, in nauwe samenwerking met, verzorgd door:

- leerkrachten en onderwijsassistenten,
- intern begeleiders,
- maatschappelijk werkers,
- logopedisten,
- specialistische medewerkster dyslexiebegeleiding,
- cesartherapeut,
- teamleiders
- vakleerkrachten gymnastiek,
- vakdocent sociale vaardigheden,
- CED,
- Stek Jeugdhulp.

2.3 Kengetallen leerling populatie (huidig schooljaar en afgelopen 3 schooljaren)

Leerlingaantallen (1 oktobertelling)

Aantal leerlingen per 1 oktober 2013	400
Aantal leerlingen per 1 oktober 2012	399
Aantal leerlingen per 1 oktober 2011	391
Aantal leerlingen per 1 oktober 2010	385

Verwijzingen

	2012-2013	2011-2012	2010-2011	2009-2010
Verwijzing SBO	5	2	2	1
Verwijzing regulier	5	0	3	6

3. Basisondersteuning

Basisondersteuning bevat vier aspecten: basiskwaliteit, preventieve en licht curatieve interventies, onderwijsondersteuningsstructuur en planmatig werken. In het Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs Rotterdam worden afspraken gemaakt waaraan de basisondersteuning moet voldoen. Op het moment van dit schrijven zijn deze afspraken er nog niet, voor dit document hebben we de minimale eisen uit het referentiekader opgenomen.

3.1 Basiskwaliteit

Deze verwijst naar de minimale onderwijskwaliteit die gemeten wordt door het toezichtkader van de inspectie voor het onderwijs. Scholen die onder basistoezicht van de inspectie voor het onderwijs vallen, hebben hun basiskwaliteit op orde. De Piloot valt onder dit basistoezicht van de inspectie voor het onderwijs.

3.2 Interventies

Ondersteuningsmogelijkheden die de school biedt, al dan niet in samenwerking met partners. In het referentiekader wordt een minimale opsomming gegeven van de interventies die bij de basisondersteuning horen.

De Piloot valt onder **de extra ondersteuning**, maar ook wij doen interventies op de benedenstaande gebieden:

Interventie		Toelichting
Vroegtijdig signaleren van leer-, opgroei- en opvoedproblemen	X	
De zorg voor een veilig schoolklimaat	X	
Een aanbod voor leerlingen met dyslexie of dyscalculie	X	Dyslexie
Een afgestemd aanbod voor leerlingen met meer of minder dan gemiddelde intelligentie	X	Wij hebben groepen voor Zeer Moeilijk Anders Lerende Kinderen (ZMALK). De leerlingen binnen deze groepen komen lastig tot leren en hebben hierdoor een leerachterstand van minstens twee jaar. Binnen deze groepen komen de leerlingen tot leren door in de aanpak van de leerstof meer te richten op het beelddenken. Er wordt meer geleerd door het letterlijk te doen en te ervaren.
Toegankelijk schoolgebouw met aangepaste werk- en instructieruimtes en hulpmiddelen	X	
Aanpak gericht op sociale veiligheid en voorkomen van gedragsproblemen	X	Wijzer Onderwijs Wij werken met de methodiek 'Wijzer Onderwijs' door de hele school. Deze methodiek is gericht op duidelijkheid en structuur. Hiermee wordt onder andere de sociale veiligheid vergroot en worden gedragsproblemen voorkomen. Sociale vaardigheids training

		De groepen 1 tot en met 7 krijgen een keer in de week een les sociale vaardigheidstraining van een docent sociale vaardigheden. Radar Radar is een praktijkgericht theorie die gaat over agressiepreventie. Het team van De Piloot is hierin geschoold. In de klas wordt dit praktisch toegepast door bijvoorbeeld leerlingen die dit nodig hebben de gelegenheid te bieden bij binnenkomst aan te geven waar ze zitten op hun "radar". Ze kunnen dan aangeven of ze blij, boos, verdrietig of neutraal zijn aan de hand van een gezicht, thermometer of kleur. Dit kan aanleiding zijn voor een gesprek met de leerkracht en op die manier preventief werken.
Protocol voor medische handelingen		Protocol voor het toedienen van medicatie.

3.3 Onderwijsondersteuningsstructuur

Hierbij gaat het om de expertise die in de school aanwezig is om interventies te plegen, de manier waarop dat in de school georganiseerd is en met welke onderwijs- en ketenpartners wordt samengewerkt. Dit kan zichtbaar worden gemaakt door overzichten van:

- De functies en taakprofielen binnen de school, die een beeld geven van de ondersteuningsstructuur (zie: schoolgids 2014-2015);
- De gemiddelde groeps grootte en beschikbare personeelsformatie per groep (zie schoolgids 2014-2015);
- Een overzicht van de expertise binnen de school (zie schoolgids 2014-2015);
- Een overzicht van de samenwerkingsrelaties van de school (zie hoofdstuk 4 van dit profiel/samenwerking met partners).

3.4 Planmatig werken

Wanneer een school planmatig werkt, betekent dat dat een school een goede manier hanteert om na te gaan welke onderwijsbehoeften leerlingen hebben, waarop een passend onderwijsaanbod kan worden georganiseerd, dat regelmatig wordt geëvalueerd. Wanneer het nodig is kan de school bovendien aanvullende expertise van buiten inschakelen. De standaarden die de onderwijsinspectie hanteert voor dit geheel van 'planmatig werken', zijn leidend voor wat de school hierover kan vermelden in het ondersteuningsprofiel (zie voor de standaarden het toezichtkader PO 2012/IJpunten voor basiszorg in het primair onderwijs, C.J.M. Hoffmans pagina 11), www.onderwijsinspectie.nl). U kunt ook het inspectierapport van de school inzien.

Daarnaast wordt handelingsgericht werken toegepast volgens de Zeven Standaarden van Handelingsgericht werken:

1. De onderwijsbehoeften van de leerlingen worden centraal gesteld;
2. Afstemming en wisselwerking tussen kind en zijn omgeving: de groep, de leerkracht, de school en de ouders;
3. De leerkracht doet ertoe. Hij kan afstemmen op de verschillen tussen de leerlingen en zo het onderwijs passend maken;
4. Positieve aspecten zijn van groot belang. Dit gaat niet alleen om de positieve aspecten van het kind, maar ook van de leerkracht, de groep, de school en de ouders;
5. Constructieve samenwerking tussen school en de ouders. De verantwoordelijkheid voor initiatief ligt bij de school;
6. Doelgericht werken. Het team formuleert doelen met betrekking tot leren, werkhouding en sociaal emotioneel functioneren. Het gaat hierbij zowel om korte als lange termijndoelen;
7. De werkwijze van school is systematisch en transparant. Er zijn duidelijke afspraken over wie wat doet en wanneer.

4. Extra ondersteuning: onderwijsarrangementen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften

De extra ondersteuning wordt georganiseerd in de vorm van arrangementen, die licht en kortdurend van aard kunnen zijn, of zwaar en langdurig. De arrangementen worden door de school gerealiseerd al dan niet met behulp van middelen, mens-kracht of expertise van buiten de school. Voorwaardelijk kunnen we hierbij gebruik maken van de volgende aspecten:

4.1 Deskundigheid

Wij beschikken over deskundigen binnen de school op het gebied van psychiatrische- en/of gedragsproblemen; met name autismespectrumstoornis, ADHD, hechtingsproblematiek, ODD en MCDD. Daarnaast hebben wij deskundigheid op het gebied van:

- orthodidactiek- en pedagogiek;
- spraaktaal stoornissen;
- sensomotorische ontwikkeling;
- sociaal-emotionele ontwikkeling;
- maatschappelijk werk;
- observatie, behandeling (CED/PI), onderzoek (CED/PI) en diagnostiek;
- intensieve gezinsbegeleiding (vanuit Stek Jeugdhulp);
- leesproblematieken;
- agressiepreventie.

Welke van die deskundigheid zou u ook in willen zetten voor het samenwerkingsverband?

Op al bovenstaande gebieden zouden wij overdracht van kennis willen inzetten.

4.2 Voorzieningen

Wij beschikken over de volgende aanpakken, materialen, programma's, methodieken, protocollen, enz.:

Onderwijsaanbod en methodieken :

<i>Vak- en vormingsgebied</i>	<i>Leerstofaanbod (methoden)</i>
Lichamelijke ontwikkeling	werkplan vakdocent gymnastiek
Zintuiglijke ontwikkeling	Schrijfdans
	Energizers
Gymnastiek	Basisdocument Bewegingsonderwijs BOOR
Zwemmen	Via het zwembad Zevenkampse Ring
Taal	Puk & Ko
	Ik & Ko
	De Leeslijn
	Veilig Leren Lezen
	Veilig in stapjes
	Taaltrapeze
	Taal op Maat
	Alles in 1
	Taaltijd
	Stenvertblok taal
Lezen	Veilig leren lezen
	De Leeslijn
	Tekst verwerken; nieuwsbegrip
Schrijven	Schrijfdans

	Schrijven zonder pen
	Schrijven leer je zo
	Schrijven in de basisschool
Engels	Take it easy
	Alles in 1
	Let's do it
Rekenen / wiskunde	Ik & Ko
	Pluspunt
	Wis & Reken
	Maatwerk
Wereldoriëntatie	
Aardrijkskunde	Alles in 1
	De Blauwe Planeet
	Blokboek aardrijkskunde
Geschiedenis	Alles in 1
	Speurtocht
	Blokboek geschiedenis
Natuur / techniek	Alles in 1
	Natuniek
	Blokboek biologie
Verkeer	Blokboek verkeer
	Jeugdverkeerskrant
Sociale vaardigheidstraining	Kinderen en hun sociale talenten
	Bino
	Zo gaan Saar en Jerom met elkaar om
Tekenen	Moet je doen
Muziek	Moet je doen, Liedmachien
Handvaardigheid	Moet je doen
Drama	Moet je doen
Spel en Beweging	Enegizers leefstijl

Niet-methoden gebonden toetsen

Vak- en vormingsgebied	Toets
Rekenen voor kleuters	Cito
Taal voor kleuters	Cito
Technisch lezen	DMT, Avi
Begrijpend lezen	Cito
Spelling	Cito
Rekenen	Cito
Eindverlaters:	
Schooladvies vervolgonderwijs	Drempeltoets
Onderzoek cognitieve mogelijkheden	Nederlandse Intelligentie Onderzoek (NIO)

4.3 Aandacht en tijd

Al onze leerlingen hebben specifieke onderwijsbehoeften met betrekking tot aandacht en tijd. Hiervoor zetten wij voornamelijk onze basisaanpak in, de methodiek 'Wijzer Onderwijs' (WOW) die samen met het Centrum voor Educatieve Dienstverlening is ontwikkeld (CED).

In deze methodiek staan de volgende vijf pijlers centraal:

- duidelijkheid in ruimte,
- duidelijkheid in tijd,
- duidelijkheid in activiteit,
- duidelijkheid in interactie.

- Duidelijkheid in ruimte

Een voorspelbare, duidelijke en overzichtelijke omgeving met zo min mogelijk afleidende prikkels. In de praktijk betekent dit dat het leslokaal zodanig moet worden ingericht, dat het duidelijk is voor de leerling wat hij in de ruimte moet doen. De verschillende activiteiten die in deze ruimte plaatsvinden krijgen ieder een vaste plek. Zo min mogelijk visueel afleidende objecten in het lokaal.

- Duidelijkheid in tijd

Door tijd voor leerlingen visueel en concreet te maken krijgen zij hier meer vat op. Wij maken in visualisaties duidelijk wat, wanneer, waar en hoe lang de leerling iets gaat doen en wanneer de activiteit klaar is. De activiteiten op school zijn vooraf gepland en staan in het lesrooster. Door het lesrooster visueel te maken krijgen de leerlingen meer houvast.

- Duidelijkheid in activiteit

De verschillende activiteiten binnen de school worden voor de leerlingen duidelijk en voorspelbaar gemaakt. Door de leerlingen voor te bereiden op naderende activiteiten weten zij wat ze kunnen verwachten. Door de activiteiten bijvoorbeeld op te delen in kleine deelstappen, krijgen zij houvast en kunnen ze meedoen.

- Duidelijkheid in interactie

Voorspelbaarheid en duidelijkheid zijn heel belangrijk in interacties met leerlingen. Door vereenvoudigen, reduceren en concretiseren van taal en sociale prikkels wordt het voor de leerling makkelijker om in te gaan op wat van hem gevraagd of verwacht wordt. Duidelijke regels voor de omgang en heldere taal helpen de leerling sociale situaties inzichtelijk te maken.

Leerlingen die niet tot ontwikkeling komen door middel van het inzetten van onze basisaanpak worden uitgebreid besproken in de Commissie van Begeleiding. Naar aanleiding hiervan worden verdere interventies gedaan, bijvoorbeeld in de vorm van een aanpassing in het OPP. De Commissie van Begeleiding bestaat in ieder geval uit de intern begeleider, de schoolmaatschappelijk werkster, de adviseur leerlingenzorg vanuit het CED en de teamleider. Wanneer gewenst kunnen andere disciplines van binnen of buiten de school op aanvraag aansluiten. De Commissie van Begeleiding heeft als taak er op toe te zien dat alle leerlingen die op De Piloot zitten onderwijs krijgen dat past bij hun onderwijsbehoefte.

4.4 Gebouw

De mogelijkheden van het schoolgebouw

Mogelijkheid		Toelichting
Er is ruimte in een groep voor 1-op-1 begeleiding	X	
Er is ruimte op de gang voor 1-op-1 begeleiding	X	
Er is een prikkelarme werkplek	X	
Er is ruimte voor een time-out	X	
De lokalen zijn aangepast voor leerlingen met speciale bewegingsbehoeften		N.v.t.
Er zijn ruimten met specifieke functies voor beweging en leerbehoeften (fysio, schooltuin, enz.)	X	Ruimte voor behandeling, cesartherapie, logopedie. Inpandige gymzalen.

4.5 Samenwerking met partners

Partner		Toelichting
CED		De Piloot is een school die verbonden is aan het Pedologisch Instituut(PI) via het CED. Collega's van het CED geven individuele- en groepsbehandeling, doen groepsconsultaties rondom behandeling en om behandeling te voorkomen. Daarnaast verzorgen zij ook oudercursussen.
Landelijk Overleg PI-scholen (LOPI-scholen) Deze scholen hebben in Nederland het kenmerk dat zij verbonden zijn aan een Pedologisch Instituut. Bovendien werken zij samen binnen het op te richten PI- 7 Consortium.		Via onze deelname aan het LOPI zijn we betrokken bij handelingsgericht wetenschappelijk onderzoek door het PI-7 Consortium. (gedragsbeïnvloedingsonderzoek)
Stek Jeugdhulp		De Piloot heeft een samenwerkingsovereenkomst met Stek Jeugdhulp op het gebied van onderwijs geven aan kinderen die vanuit Stek Jeugdhulp behandeling krijgen op de locaties, 'De kleine Plantage' in Rotterdam en 'De Vlinder' in Gouda.
Samenwerkingsverbanden PO		De Piloot werkt specifiek samen met samenwerkingsverband aan den IJssel met betrekking tot onze speciale afdeling 'Herstart en op de rails junior' (zie bijlage 1). Deze voorziening kan ook arrangementen bieden aan andere samenwerkingsverbanden!
Samenwerkingsverbanden VO		
Speciaal Basisonderwijs		Dit jaar hebben we een pilot uitgevoerd met SBO De Kring. Onze bovenbouw afdeling deelde de afgelopen jaren een pand met De Kring. Een aantal leerlingen, waarvan wij dachten dat zij kunnen slagen binnen het SBO, hebben meegedaan aan deze pilot. De expertise van De Piloot is ingezet binnen De Kring

		in de vorm van trainingen en coaching. Drie leerlingen die in het postcode gebied van De Kring wonen hebben meegedaan aan de pilot waarvan twee leerlingen nog steeds met succes naar De Kring gaan. Een leerling is wegens gedragsproblematiek terug gekomen naar De Pilot. De pilot wordt in mei geëvalueerd en zoals het er nu naar uit ziet worden de twee leerlingen ingeschreven op De Kring. Met De Kring overleggen we op dit moment het vervolg. Hoe gaan we de pilot voortzetten en kunnen we hierin samenwerken met de andere samenwerkingsverbanden in de regio zodat meer leerlingen terug kunnen naar een SBO school in hun eigen omgeving.
(V)SO Rec 1,2,3,4		
Ouders		
Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)		
Bureau Jeugdzorg		
Schoolmaatschappelijk werkster		De Pilot heeft twee schoolmaatschappelijk werksters in vast dienstverband.
Wijksamenwerkingsverband		
Lokale overheid		
Bureau Jeugdzorg		
GGZ		
GGD		
Kinderziekenhuis		
Gemeente: leerplicht		
Buurtregisseur, politie		
Club- en buurthuiswerk		
Justitiële inrichting		
Logopedie		De Pilot heeft verschillende logopedisten in vast dienstverband.
Leeskliniek (dyslexie)		Een door de leeskliniek opgeleide leerkracht werkt als leesbehandelaar op De Pilot.
Cesartherapie		De Pilot werkt samen met een cesartherapeute. Deze is aanwezig in de school. Op verwijzing van de huisarts kunnen leerlingen cesartherapie krijgen op school onder schooltijd.
Stichting MEE		
Stichting Horizon		
Yulius		
Onderwijsconsulenten vanuit het ministerie		Wij werken regelmatig samen met onderwijsconsulenten bij het zoeken naar een schoolplek voor moeilijk plaatsbare of thuiszittende leerlingen, zowel in de basisschoolleeftijd als in de VO-leeftijd.

5. Grenzen aan de mogelijkheden van ons onderwijs

Voor de volgende leerlingen kunnen we geen passend aanbod realiseren:

- leerlingen met een psychiatrische hulpvraag die buiten de macht van het onderwijs ligt. Een leerling moet dus in staat zijn te functioneren in een groep van 12 tot 14 leerlingen en deel kunnen nemen aan het onderwijsproces.
- leerlingen met een gedrags- en of psychiatrische stoornis in combinatie met ernstig fysieke beperkingen.

6. Ambities

Binnen Passend Onderwijs zien we dat de groep externaliserende leerlingen groter wordt. We verwachten dat de internaliserende leerlingen met lichtere vormen van gedragsuitingen, meer binnen het basisonderwijs blijven. Ons nieuwe pand leent zich echter voor behuizing van verschillende doelgroepen en hier groeit op dit moment het aantal leerlingen met hechtingsproblematiek en oppositionele gedragsstoornissen. Uitdaging op dit moment is de verschillende ondersteuningsbehoeften van deze leerlingen binnen het gebouw vorm te geven en afstemming te zoeken. We verwachten in de toekomst een zwaardere doelgroep leerlingen te krijgen. Dit betekent voor onze leerkrachten dat zij zich hier op moeten voorbereiden. We anticiperen hierop door er in ons scholingsbeleid rekening mee te houden. Ook beleidsmatig wordt dit een speerpunt, anticiperend op de toekomst.

7. Wat de school voor anderen in het SWV kan en wil betekenen in het kader van passend onderwijs

De Piloot kan in de volgende gevallen iets betekenen voor anderen in het kader van passend onderwijs:

- opvangen van leerlingen die onverwacht niet meer op te vangen zijn in het reguliere onderwijs;
- delen van onze kennis op verschillende gebieden (zie ook p.8);
- coaching en begeleiding van leerling, ouders en de nieuwe school bij terugplaatsing ;
- bij her- of terugplaatsing een duidelijk en helder begeleidingsadvies dat gebaseerd is op onze conclusies in het werken met het kind op De Piloot.

8. Samenvattende conclusies

De Piloot was tot 1-8-2014 een cluster 4 school voor speciaal onderwijs voor geïndiceerde leerlingen van 3,8 jaar tot en met 18 jaar voor zorg- en onderwijsondersteuning aan leerlingen met gedrags- en psychiatrische problematieken. Vanaf 1-8-2014 is de Piloot een school voor speciaal onderwijs voor dezelfde populatie leerlingen maar waarbij voor plaatsing nu een TLV (toelaatbaarheidsverklaring) nodig is op basis waarvan de Piloot kan bepalen of er een adequaat behandelings- en onderwijsbegeleidingsaanbod kan worden gerealiseerd. De Piloot verzorgt in nauwe samenwerking met het Pedagogisch Instituut (PI) van het Centrum Educatieve Dienstverlening (CED), speciaal onderwijs voor leerlingen in de kleuterleeftijd, basisschoolleeftijd en voortgezet onderwijsleeftijd. Naast de ondersteuning die het CED geeft op het gebied van diagnostiek, orthodidactiek en orthopedagogiek, biedt het CED/PI ook behandeling aan onze leerlingen en doen ze onderzoek in de school. Tevens hebben wij een observatievoorziening voor leerlingen die vastlopen in het basisonderwijs, Herstart op de rails Junior (bijlage 1).

Daarnaast werkt De Piloot samen met Stek Jeugdhulp ten behoeve van het geven van onderwijs aan kleuters op locaties van Stek Jeugdhulp in Rotterdam en Gouda. De Piloot is een school van het Bestuur Openbaar Onderwijs Rotterdam.

De komende jaren zullen we ons op De Piloot concentreren op de ontwikkelingen die voortvloeien vanuit Passend Onderwijs.

Wij zijn sinds de oprichting van de school in 1968 altijd gericht geweest op de behandelings- en observatievragen die ons gesteld werden en in de WEC periode verder gespecialiseerd in het geven van onderwijs aan leerlingen met een psychiatrische en of gedragsstoornis, met name in het autistisch spectrum. In de praktijk merkten we dat de vraag aan ons, voor het geven van onderwijs aan kinderen met hechtingsproblematiek en met oppositionele gedragsstoornissen toenam. Ook hierin hebben wij ons dan gespecialiseerd.

We hebben ons in de aanloop naar Passend Onderwijs voorbereid door middel van het ontwerpen van diverse onderwijsarrangementen.

Ondersteuningsprofiel Herstart/ Diagnostisch Centrum

De Piloot heeft vanuit zijn opdracht binnen de pedologische functie, een afdeling ontwikkeld waarin leerlingen geplaatst worden waarvan de onderwijsbehoefte nog niet bekend is of waarvan de ontwikkeling tijdelijk belemmerd wordt door de situatie waarin de leerling zich bevindt. Gedurende de plaatsing wordt er binnen een gelimiteerde termijn -door middel van observatie en waar nodig aanvullende diagnostiek- gezocht naar de beste plek waar de leerling zijn passend onderwijs zou kunnen ontvangen.

De Herstart afdeling zoals deze genoemd wordt, heeft de afgelopen jaren de toelatingscriteria gehanteerd die golden voor de landelijke projecten Herstart & Op de Rails. Sinds 2012 zijn op deze afdeling ook leerlingen toelaatbaar voor alle (bijna) vastgelopen leerlingen met een onderwijshulpvraag.

Motto: "Bijna alles kan!"

Visie: "Regulier waar het kan, speciaal waar het moet!"

	Uitstroomprofiel 2011-2012 34 Leerlingen	Uitstroomprofiel 2012-2013 55 leerlingen
Basisonderwijs	6	6
SBO	3	6
MKD		4
VO	2	3
Cluster 2		1
Cluster 3	1	2
Cluster 4	21	29
24 uurs-opname	1	3
Besloten/ gesloten		1

Werkwijze:

De leerlingen worden in 16 weken uitvoerig geobserveerd en getest in verschillende situaties. Daarnaast wordt de tijdslijn en het netwerk van de leerling in kaart gebracht en gepaste ondersteuning geboden waardoor een ononderbroken schoolgang voor de leerling weer mogelijk gemaakt wordt. Iedere vier weken wordt er aan een voltallige ondersteuningstafel een nieuw plan van aanpak geformuleerd. Dit heeft tot doel dat het na 12 weken duidelijk wordt welke onderwijssetting voor deze leerling passend is. In de laatste 4 weken wordt de ontvangende school voorbereid op de komst van de leerling, waarbij de toerusting van de leerkracht centraal staat.

Onderwijsarrangementen van licht tot zeer zwaar:

Licht:	Mogelijkheden tot stagelopen door de ontvangende leerkracht
	Mogelijkheden tot co teaching
	Mogelijkheden tot observatie op de locatie
	Mogelijkheden tot teamscholing 'moeilijk gedrag een leuke uitdaging'
Midden:	Deeltijd opname
	Leerkracht/ leerling begeleiding op de eigen locatie; kortdurend
Zwaar:	Volle opname
	Bemiddeling bij uithuisplaatsing en of opname
	Bemiddeling bij testperiode medicamenteuze instelling